

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра правового забезпечення підприємницької діяльності
та фінансової безпеки
Факультет № 6**

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Економіка підприємства»
вибіркових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

**072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
(фінансова безпека та фінансові розслідування)**

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 р. № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 25.08.2023 р. № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних,
соціально-економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 р. № 7

Розглянуто на засіданні кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету №6 протокол від 25.08.2023 р. № 7

Розробники:

доцент кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат економічних наук Фурса В.А.

Рецензенти:

1. Декан факультету економічних відносин та фінансів Державного біотехнологічного університету, д.е.н, професор Ларіна Т.Ф.
2. Доцент кафедри соціально-економічних дисциплін факультету №2 Харківського національного університету внутрішніх справ, к.е.н, доцент Павленко Н.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва напрямку підготовки, спеціальності, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів ECTS – 4,0 Загальна кількість годин - 120 Кількість тем - 8	<u>07</u> <u>Управління та адміністрування;</u> (шифр галузі) (назва галузі знань) <u>072 Фінанси, банківська справа та страхування;</u> (код напрямку) (назва напрямку підготовки або спеціальності) <u>бакалавр</u> (назва сво)	Навчальний курс <u>2</u> (номер) Семестр <u>3</u> (номер) Види контролю: <u>екзамен</u> (екзамен, залік)	
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:			
Денна форма навчання		Заочна форма навчання	
Лекції	- <u>32</u> (години)	Лекції	- <u>6</u> (години)
Семінарські заняття	- <u>32</u> (години)	Семінарські заняття	- <u>6</u> (години)
Практичні заняття	- <u>-</u> (години)	Практичні заняття	- <u>-</u> (години)
Лабораторні заняття	- <u>-</u> (години)	Лабораторні заняття	- <u>-</u> (години)
Самостійна робота	- <u>56</u> (години)	Самостійна робота	- <u>108</u> (години)
Індивідуальні завдання:		Індивідуальні завдання:	
Курсова робота - <u>-</u> (кількість, № семестру)		Курсова робота - <u>-</u> (кількість, № семестру)	
Реферати	- <u>1</u> <u>3</u> (кількість, № семестру)	Реферати	- <u>1</u> <u>3</u> (кількість, № семестру)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Економіка підприємства» - формування у фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» системи знань і умінь, достатніх для прийняття ефективних рішень з управління економічною діяльністю підприємства.

Завдання навчальної дисципліни «Економіка підприємства» у підготовці фахівця:

- надання студентам необхідних теоретичних знань зі змісту і умов ефективного використання необоротних і оборотних активів, персоналу, виробничої потужності підприємства, формування витрат, проведення ціноутворення на продукцію підприємства;

- формування у студентів практичних навиків з аналізу і оцінки ресурсного потенціалу підприємства, управління інвестиціями і витратами виробництва, досягнення високих фінансово-економічних результатів діяльності підприємства.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни «Економіка підприємства» пов'язано з попереднім засвоєнням знань з «Економічної теорії», «Макроекономіки», «Мікроекономіки».

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- сучасні тенденції розвитку світової економіки;
- стан і особливості економічного життя України;
- склад, методи аналізу необоротних активів, види і характеристики нематеріальних активів підприємства;

- склад і класифікацію оборотних засобів, зміст кругообігу оборотних засобів, методи нормування оборотних засобів, джерела утворення оборотних засобів підприємства;

- склад плану виробництва і реалізації продукції, види продукції, методи їх розрахунку, поняття і розрахунок виробничої потужності підприємства;

- категорії персоналу, порядок планування його чисельності, визначення рівня продуктивності праці, сутність, алгоритм мотивації, форми і системи оплати праці;

- сутність собівартості продукції, структуру поточних витрат, порядок розрахунку кошторису і калькуляції, проведення ціноутворення на продукцію в різних умовах;

- характеристику і структуру інвестицій, їх джерела і необхідну величину, методику оцінки ефективності інвестицій;

- фінансово-економічні показники господарської діяльності підприємства;

вміти:

- України;
- аналізувати сучасні економічні процеси провідних держав світу та України;
 - вибирати стратегії розвитку підприємства;
 - проводити облік, оцінку, визначати ефективність використання основних виробничих фондів, розраховувати амортизаційні відрахування, оцінювати вартість нематеріальних активів;
 - визначати рівень використання оборотних засобів на підприємстві, проводити нормування оборотних засобів;
 - розраховувати відповідно до плану виробництва і реалізації необхідні кількості товарної, валової, реалізованої продукції, незавершеного виробництва;
 - розраховувати величину і визначати відповідний рівень використання виробничої потужності підприємства;
 - розраховувати рівень продуктивності праці на підприємстві, величини заробітної плати при різних формах і системах оплати;
 - розраховувати і аналізувати кошторис витрат і калькуляцію собівартості продукції, визначати оптимальний рівень цін в різних умовах реалізації;
 - визначати найбільш ефективні джерела інвестицій, обраховувати їх величину, обґрунтовувати ефективність інвестиційних проектів;
 - розраховувати і аналізувати показники доходу, прибутку, рентабельності, фінансової стійкості, платоспроможності і ліквідності підприємства.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема № 1. Основні поняття економіки підприємства

Сутність економічної діяльності підприємства, як первинної, економічно самостійної ланки виробничої сфери. Цілі, стратегії і напрямки діяльності підприємства. Класифікація підприємств. Виробнича характеристика і структура підприємства. Основні показники господарської діяльності підприємства.

Тема № 2. Необоротні активи підприємства

Необоротні активи як сукупність виробничих фондів та іншого майна підприємства. Поділ виробничих фондів на основні і оборотні. Економічна сутність основних і оборотних фондів підприємства. Облік та оцінка основних виробничих фондів. Первісна, відновна і залишкова вартість основних фондів. Показники використання основних виробничих фондів. Фізичний і моральний знос основних фондів. Амортизація основних фондів підприємства. Методи нарахування амортизації. Шляхи підвищення ефективності використання необоротних активів підприємства.

Тема № 3. Оборотні активи підприємства

Характеристика оборотних активів як сукупності поточних витрат. Виокремлення оборотних активів, що обслуговують сфери виробництва і обігу. Сутність, склад і класифікація оборотних засобів. Оборотні виробничі фонди, фонди обігу. Кругообіг оборотних засобів. Нормування оборотних засобів. Нормування оборотних засобів у виробничих запасах. Нормування оборотних засобів у незавершеному виробництві. Нормування оборотних засобів у майбутніх періодах. Нормування оборотних засобів у залишках готової продукції. Показники використання оборотних засобів на підприємстві. Джерела утворення оборотних засобів підприємств.

Тема № 4. Продукція і виробнича потужність підприємства

План виробництва і реалізації продукції підприємства. Види продукції (товарна, валова, реалізована, незавершене виробництво) і методи їх розрахунку. Поняття і розрахунок виробничої потужності підприємства.

Тема № 5. Персонал підприємства, продуктивність, мотивація і оплата праці

Персонал підприємства і його класифікація. Категорії персоналу. Визначення чисельності працюючих. Планування персоналу і його підбір. Продуктивність праці. Методи визначення продуктивності праці. Визначення продуктивності праці в натуральних показниках. Визначення продуктивності праці у вартісних показниках. Визначення продуктивності праці у нормативних одиницях. Резерви зростання продуктивності праці. Шляхи підвищення продуктивності праці. Поняття і алгоритм мотивації праці. Моделі мотивації трудової діяльності. Економічна сутність оплати праці. Форми та системи оплати праці. Тарифні ставки. Тарифні сітки. Тарифно-кваліфікаційні довідники. Відрядна форма оплати праці. Системи відрядної форми оплати праці: пряма відрядна, побічно-відрядна, відрядно-преміальна, відрядно-прогресивна, колективна. Погодинна форма оплати праці. Системи погодинної форми оплати праці: проста погодинна, погодинно-преміальна. Окладна форма оплати праці. Системи участі працівників у прибутках.

Тема № 6. Собівартість та ціна продукції

Поняття про собівартість продукції. Включення поточних витрат виробництва до собівартості продукції. Структура поточних витрат за окремими групами первинних елементів. Кошторис витрат на виробництво продукції. Розрахунок кошторису виробництва за окремими економічними елементами. Загальний рівень поточних витрат на виробництво валової, товарної і реалізованої продукції. Калькуляція собівартості продукції. Методика обчислення статей калькуляції. Методи прогнозування собівартості. Поняття, роль і функції ціни в ринковій економіці. Ціноутворення на ринках різних типів. Цілі ціноутворення. Аналіз попиту.

Аналіз цін і товарів конкурентів. Формування ціни в залежності від просування товару від виробника до споживача. Ціни на інтелектуальні продукти. Ціноутворення на товари широкого вжитку. Ціноутворення на якісні, модні, оригінальні товари. Ціноутворення за географічним принципом. Цінові скидки і заліки.

Тема № 7. Інвестиції на підприємстві

Сутність, характеристика і структура інвестицій. Внутрішні і зовнішні джерела інвестування. Прямі та портфельні іноземні інвестиції. Технологічна і відтворювальна структура капітальних вкладень. Обґрунтування джерел фінансування та обчислення необхідного обсягу капітальних вкладень. Оцінка економічної ефективності капіталовкладень. Економічне обґрунтування інвестиційних проектів.

Тема № 8. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства

Дохід підприємства. Прибуток підприємства. Балансовий прибуток підприємства. Прибуток від реалізації продукції. Прибуток від позареалізаційних операцій. Рентабельність підприємства. Загальний рівень рентабельності підприємства. Рентабельність виробничих фондів. Рентабельність сукупних активів. Рентабельність власного капіталу. Рентабельність продукції. Фінансова стійкість підприємства. Фінансова платоспроможність і ліквідність підприємства.

4. Структура навчальної дисципліни
Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 3							
Тема 1. Основні поняття економіки підприємства	9	2	2			5	
Тема 2. Необоротні активи підприємства	21	6	6			9	
Тема 3. Оборотні активи підприємства	15	4	4			7	
Тема 4. Продукція і виробнича потужність підприємства	15	4	4			7	
Тема 5. Персонал підприємства, продуктивність, мотивація і оплата праці	15	4	4			7	
Тема 6. Собівартість та ціна продукції	21	6	6			9	
Тема 7. Інвестиції на підприємстві	9	2	2			5	
Тема 8. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	15	4	4			7	
Всього за семестр № 3:	120	32	32			56	
							Екзамен

**Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(заочна форма навчання)**

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 3							
Тема 1. Основні поняття економіки підприємства	11	0,5	0,5			10	
Тема 2. Необоротні активи підприємства	19	1	1			17	
Тема 3. Оборотні активи підприємства	11	0,5	0,5			10	
Тема 4. Продукція і виробнича потужність підприємства	11	0,5	0,5			10	
Тема 5. Персонал підприємства, продуктивність, мотивація і оплата праці	19	1	1			17	
Тема 6. Собівартість та ціна продукції	19	1	1			17	
Тема 7. Інвестиції на підприємстві	11	0,5	0,5			10	
Тема 8. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	19	1	1			17	
Всього за семестр № 3:	120	6	6			108	Екзамен

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література:
	Тема №1. Основні поняття економіки підприємства	
	1. Стратегії розвитку підприємства	33, 37, 38, 40, 51
	Тема №2. Необоротні активи підприємства	
	1. Особливості обліку і оцінки нематеріальних активів підприємства	32, 35, 36, 39, 41, 45, 50, 51
	2. Особливості амортизації нематеріальних активів підприємства	32, 35, 36, 39, 41, 45, 50, 51
	Тема №3. Оборотні активи підприємства	
	1. Ефективність прискорення обігу і використання оборотних засобів на підприємстві	32, 35, 36, 39, 41, 45, 50, 51
	2. Прогнозування потреб підприємства в оборотних засобах	32, 35, 36, 39, 41, 45, 50, 51
	Тема №4. Продукція і виробнича потужність підприємства	
	1. Методи планування випуску товарної, валової, реалізованої продукції у різних типах виробництва	32, 35, 36, 39, 41, 45, 50, 51
	2. Фактори, що впливають на виробничу потужність підприємства	32, 35, 36, 39, 41, 45, 50, 51
	3. Прогнозування оптимального рівня виробничої потужності підприємства в інвестиційних проектах	32, 35, 36, 39, 41, 45, 50, 51
	Тема №5. Персонал підприємства, продуктивність, мотивація і оплата праці	
	1. Сучасні напрямки підвищення продуктивності праці	32, 35, 36, 39, 41, 45, 50, 51
	2. Методи оцінки і добору працівників для підприємств	32, 35, 36, 39, 41, 45, 50, 51
	Тема № 6. Собівартість та ціна продукції	
	1. Вплив окремих техніко-економічних чинників підприємства на собівартість продукції	32, 35, 36, 39, 41, 45, 50, 51
	2. Державне регулювання ціноутворення. Шляхи удосконалення ціноутворення.	32, 35, 36, 39, 41, 45, 50, 51
	Тема № 7. Інвестиції на підприємстві	
	1. Напрямки підвищення інноваційно-інвестиційних процесів на підприємстві	32, 35, 36, 39, 41, 45, 50, 51
	2. державне регулювання інвестиційних процесів	32, 35, 36, 39, 41, 45, 50, 51
	Тема № 8. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	
	1. Зміст і методи оцінки кризового стану та економічної безпеки підприємства	32, 35, 36, 39, 41, 45, 50, 51
	2. Напрямки підвищення фінансово-економічних результатів діяльності підприємства	32, 35, 36, 39, 41, 45, 50, 51

5. Індивідуальні завдання

Теми рефератів

1. Розвиток малих підприємств в Україні.
2. Основні напрямки державного регулювання економіки в сфері зовнішньоекономічної діяльності.
3. Державне регулювання в сфері ціноутворення.
4. Державна амортизаційна політика і її роль у стимулюванні інвестицій.
5. Інтенсифікація відтворення основних фондів як фактор підвищення конкурентоздатності підприємства.
6. Досвід використання прискореної амортизації в промислово розвинутих країнах.
7. Основні шляхи прискорення оборотності оборотних коштів на підприємстві.
8. Оцінка виробничих запасів у відповідності зі стандартами бухгалтерського обліку.
9. Концентрація виробництва: переваги і недоліки.
10. Диверсифікація виробництва: переваги і недоліки.
11. Спеціалізація виробництва: переваги і недоліки.
12. Сертифікація продукції в Україні.
13. Сертифікація продукції в промислово розвинутих країнах.
14. Конкурентоздатність продукції і фактори, які її визначають.
15. Сертифікація систем якості у відповідності зі стандартами ISO серії 9000: основні етапи проведення і забезпечуваних переваг.
16. Сутність і сфери застосування фіскальної й економічної амортизації.
17. Податок на прибуток підприємства (в Україні та в одній із країн ЄС).
18. Фінансовий лізинг (в Україні та в одній із країн ЄС).
19. Реструктуризація і санація підприємства.
20. Банкрутство і ліквідація підприємств.

Теми курсових робіт

Навчальним планом не передбачено

Теми наукових робіт

1. Пріоритети економічного розвитку України
2. Перспективні напрямки модернізації економіки України
3. Проблеми конкурентоспроможності економіки України
4. Стимулювання інноваційного розвитку економіки
5. Стратегія економічної безпеки держави
6. Ефективне управління державною власністю
7. Особливості становлення і перспективи розвитку малого бізнесу в Україні

8. Сучасні проблеми розвитку великого і малого бізнесу в Україні
9. Основні напрямки ефективного економічного розвитку України
10. Сучасний стан та напрямки економічного розвитку України
11. Сучасні концепції економічного розвитку України
12. Інноваційна основа економічної безпеки держави
13. Проблеми енергетичної безпеки України
14. Конкурентоспроможність української економіки
15. Протиріччя соціально-економічного розвитку України
16. Економічна ефективність приватизації державної власності
17. Складові інноваційного розвитку економіки
18. Сучасні проблеми економічної безпеки держави
19. Формування системи економічної безпеки держави
20. Аналітичні методи виявлення та оцінки тіньової господарської діяльності
21. Оцінка економічної безпеки держави
22. Національні та міжнародні загрози економічній безпеці держави
23. Економічне підґрунтя тероризму
24. Оцінка конкурентоспроможності підприємства
25. Ефективні напрямки детенізації економіки

Навчальні завдання для аналітично-розрахункових робіт

№ 1

Обсяг реалізованої за рік продукції фірми складає 9 млн. грн. Норматив обігових засобів – 3 млн. грн.

Визначити:

1. Швидкість обігу обігових засобів.
2. Тривалість обігу обігових засобів.

Задача № 2

За рік підприємство виготовило: готової продукції – 14 млн. грн., полуфабрикатів – 2 млн. грн., послуг виробничого характеру – 1 млн. грн., незавершене виробництво: на початок року – 2 млн. грн., на кінець року – 2,5 млн. грн.

Визначити річні обсяги виробництва товарної і валової продукції підприємства.

Задача № 3

Фірма виготовляє товари широкого вжитку. По одному з товарів повна собівартість дорівнює 2 грн/шт. Рентабельність виробництва аналогічного товару у конкурента – 32%. Середня ціна продажу аналогічного товару на ринку – 2,80 грн/шт.

Визначити:

1. Ціну виробництва на товар.
2. Рентабельність виробництва товару.

Задача № 4

Фірма починає випуск нового високоякісного товару. Ціна виробництва базового товару 1200 грн/шт., повна собівартість нового товару – 900 грн/шт. Економічний ефект нового товару у порівнянні з базовим – 400 грн/шт. Визначити ціну виробництва на новий товар.

Задача № 5

В малому підприємстві встановлені 6 одиниць обладнання по виготовленню товару. Режим роботи

обладнання: тривалість зміни – 8 годин,

2 зміни/добу, 260 робочих діб на рік, втрати робочого часу на планові ремонти – 5%, трудомісткість виготовлення одиниці товару – 10 н-ч/шт.

Розрахувати виробничу потужність
малого підприємства з виготовлення товару.

Задача № 6

За рік прибуток підприємства від реалізації продукції склав 6 млн. грн., прибуток від позареалізаційної діяльності – 200 тис. грн., прибуток від продажу матеріальних цінностей – 800 тис. грн. Середньорічна вартість основних виробничих фондів підприємства – 10 млн. грн., норматив обігових засобів – 7 млн. грн.

Визначити загальну рентабельність підприємства і оцінити ефективність його роботи, якщо загальна рентабельність фірми-конкурента складає 30%.

Задача № 7

За рік підприємство виготовило: готової продукції – 12 млн. грн., напівфабрикатів – 2 млн. грн., послуг виробничого характеру – 1 млн. грн., незавершене виробництво: на початок року – 1 млн. грн., на кінець року – 2 млн. грн.

Визначити річні обсяги виробництва товарної і валової продукції підприємства

Задача № 8

Три роки до цього фірма придбала обладнання за ціною 20000 грн., витрати на транспортування склали 600 грн., монтаж – 300 грн., наладку – 100 грн. За три роки була нарахована амортизація – 12000 грн., проведені ремонти вартістю – 3000 грн., модернізація – 1000 грн. У цей час ціна такого ж нового обладнання – 18000 грн.

Визначити:

1. Остаточну вартість обладнання у цей час.
2. За якою ціною може бути продано обладнання у цей час?

Задача № 9

Три роки до цього фірма придбала обладнання за ціною 30000 грн., витрати на транспортування склали 3000 грн., монтаж – 1000 грн., наладку – 1000 грн. За три роки була нарахована амортизація – 18000 грн., проведені ремонти вартістю – 4000 грн., модернізація – 1000 грн.

Визначити остаточну вартість обладнання.

Задача № 10

Річний обсяг валової продукції фірми складає 20 млн. грн. Річний обсяг товарної продукції – 21 млн. грн. На початок року незавершене виробництво складає 4 млн. грн.

Визначити величину незавершеного виробництва фірми на кінець року.

Задача № 11

Обсяг реалізованої фірмою продукції за рік складає 12 млн. грн.

Норматив обігових засобів – 3 млн. грн. Після проведення організаційно- технічних заходів тривалість обігу обігових засобів скоротилась на 8 діб.

Визначити можливе зниження нормативу обігових засобів при збереженні річного обсягу реалізованої продукції.

Задача № 12

У звітному році обсяг реалізованої продукції склав 20 млн. грн. при нормативі обігових засобів 2 млн. грн. У плановому році необхідно підвищити обсяг реалізованої продукції на 12% та прискорити обіг обігових засобів на 4%.

Визначити норматив обігових засобів на плановий рік.

Задача № 13

Три роки до цього фірма придбала обладнання за ціною 30000 грн., витрати на транспортування склали 3000 грн., монтаж – 1000 грн., наладку – 1000 грн. За три роки була нарахована амортизація – 18000 грн., проведені ремонти вартістю – 4000 грн., модернізація – 1000 грн. У цей час ціна такого ж нового обладнання – 28000 грн.

За якою ціною обладнання може бути продано у цей час?

Задача № 14

Обсяг реалізованої фірмою продукції за рік складає 10 млн. грн. Норматив обігових засобів – 2 млн. грн. Після проведення організаційно- технічних заходів тривалість обігу обігових засобів скоротилась на 10 діб. Визначити: 1. В умовах вільного ринку – можливе збільшення реалізованої за рік продукції при збереженні існуючого нормативу обігових засобів. 2. В умовах жорсткого ринку – можливе зниження нормативу обігових засобів при збереженні існуючого обсягу реалізованої продукції.

Задача № 15

Обсяг реалізованої фірмою продукції за рік складає 10 млн. грн. Норматив обігових засобів – 2 млн. грн. В плановому році обсяг реалізації буде збільшено на 15%, норматив обігових засобів – на 10%.

На скільки діб зменшиться тривалість обігу?

Задача № 16

Фірма виготовляє товари широкого вжитку. По одному з товарів повна собівартість дорівнює 2 грн/шт. Рентабельність виробництва аналогічного товару у конкурента – 24%. Середня ціна продажу аналогічного товару на ринку – 2,60 грн/шт.

Визначити:

1. Ціну виробництва на товар.
2. Рентабельність виробництва товару.

Задача № 17

Три роки до цього фірма придбала обладнання за ціною 35000 грн., витрати на транспортування склали 4000 грн., монтаж – 1500 грн., наладку – 1000 грн. За три роки була нарахована амортизація – 22000 грн., проведені ремонти вартістю – 6000 грн., модернізація – 2000 грн. У цей час ціна такого ж нового обладнання – 30000 грн. Визначити: повну початкову вартість обладнання, початкову вартість з

урахуванням зносу, відновлювальну вартість з урахуванням зносу.

Задача № 18

Фірма починає випуск нового високоякісного товару. Ціна виробництва базового товару 1400 грн/шт., повна собівартість нового товару – 1000 грн/шт. Економічний ефект нового товару у порівнянні з базовим – 600 грн/шт. Визначити ціну виробництва на новий товар.

Задача № 19

Обсяг реалізованої фірмою продукції за рік складає 20 млн. грн. Норматив обігових засобів – 4 млн. грн. Після проведення організаційно-технічних заходів тривалість обігу обігових засобів скоротилась на 6 діб.

Визначити можливе зниження нормативу обігових засобів при збереженні річного обсягу реалізованої продукції.

Задача № 20

В малому підприємстві встановлені 8 одиниць обладнання по виготовленню товару. Режим роботи обладнання: тривалість зміни – 8 годин,

2 зміни/добу, 260 робочих діб на рік, втрати робочого часу на планові ремонти – 6%, трудомісткість виготовлення одиниці товару – 12 н-ч/шт.

Розрахувати виробничу потужність малого підприємства з виготовлення товару.

6. Методи навчання

Аудиторні заняття проводяться у формі лекцій, семінарів і консультацій; самостійна робота - у формі підготовки конспектів, студентських наукових робіт. В ході лекцій і семінарських занять для активізації навчального процесу і наближення знань та навиків слухачів до сучасної практики наукової діяльності при викладанні або обговоренні складних питань застосовуються елементи методу проблемного навчання.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль - екзамен

1. Сутність економічної діяльності підприємства
2. Стратегії розвитку підприємства
3. Напрямки розвитку підприємства
4. Основні показники господарської діяльності підприємства
5. Сутність необоротних активів підприємства
6. Склад виробничих фондів підприємства
7. Характерні ознаки основних і оборотних виробничих фондів
8. Оцінка основних виробничих фондів
9. Методи вартісної оцінки основних фондів
10. Оцінка основних фондів за повною первісною вартістю
11. Оцінка основних фондів за повною відновною вартістю
12. Оцінка основних фондів за первісною вартістю з урахуванням зносу
13. Оцінка основних фондів за відновною вартістю з урахуванням зносу
14. Види зносу

основних фондів

15.Сутність фізичного зносу основних фондів 16.Сутність морального зносу основних фондів 17.Амортизація основних виробничих фондів 18.Методи нарахування амортизації

19. Показники використання основних виробничих фондів

20. Поняття, види і характеристика нематеріальних активів підприємства 21.Вартісна оцінка нематеріальних активів

22. Шляхи підвищення ефективності використання необоротних активів підприємства

23. Сутність, склад і класифікація оборотних засобів підприємства

24.Склад оборотних виробничих фондів підприємства

25.Характерні риси оборотних виробничих фондів підприємства

26.Склад фондів обігу

27. Кругообіг оборотних засобів

28. Показники обігу і використання обігових засобів

29.Нормування оборотних засобів

30. Нормування оборотних засобів у виробничих запасах

31. Нормування оборотних засобів у незавершеному виробництві

32.Нормування оборотних засобів у залишках готової продукції 33.Джерела утворення оборотних засобів підприємств

34.План виробництва і реалізації продукції підприємства 35.Види продукції підприємства

36.Сутність і розрахунок товарної продукції підприємства 37.Сутність і розрахунок реалізованої продукції підприємства 38.Сутність і розрахунок валової продукції підприємства 39.Поняття і розрахунок виробничої потужності підприємства

40. Кількість одиниць обладнання, необхідного для виготовлення річного випуску продукції.

41. Чисельність персоналу, необхідна для виготовлення річного випуску продукції

42. Формування річного дійсного фонду часу роботи одиниці обладнання 43.Формування річного ефективного фонду часу роботи одиниці обладнання

44.Категорії персоналу підприємства 45.Продуктивність праці

46.Методи вимірювання продуктивності праці 47.Трудоемкість виготовлення продукції 48.Резерви зростання продуктивності праці 49.Поняття і алгоритм мотивації праці 50.Моделі мотивації трудової діяльності 51.Поняття і функції заробітної плати 52.Принципи організації заробітної плати 53.Форми заробітної плати

54. Системи заробітної плати

55. Поняття про собівартість продукції 56.Кошторис витрат на виробництво продукції

57. Розрахунок кошторису виробництва за окремими економічними елементами

58. Калькуляція собівартості продукції

59. Класифікація статей калькуляції за методом включення в собівартість 60.Розрахунок калькуляції собівартості продукції

61.Методи прогнозування собівартості 62.Поняття, роль і функції ціни

63.Цілі ціноутворення

- 64.Ціноутворення на ринках різних типів 65.Аналіз попиту на товар
66. Формування ціни в залежності від просування товару від виробника до споживача
67. Ціни на інтелектуальні продукти 68.Ціноутворення на товари широкого вжитку
- 69.Ціноутворення на якісні, модні, оригінальні товари
- 70.Ціноутворення за географічним принципом
71. Цінові скидки і заліки
72. Сутність і характеристика інвестицій 73.Джерела інвестування
- 74.Обчислення необхідного обсягу капітальних вкладень 75.Оцінка економічної ефективності капіталовкладень 76.Економічне обґрунтування інвестиційного проекту 77.Сутність і показники доходу підприємства
- 78.Сутність і показники прибутку підприємства 79.Сутність і показники рентабельності підприємства
80. Поняття і показники фінансової стійкості підприємства
- 81.Поняття і показники фінансової ліквідності підприємства

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе поточний та підсумковий контроль.

Засобами оцінювання результатів навчання є: залік, тести, реферати, результати виконання завдань та досліджень, інші види індивідуальних та групових завдань.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час практичних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти (далі - здобувач) знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перекласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100 – бальної системи помножується на коефіцієнт 10.

Загальна кількість	Результат	Результат
---------------------------	------------------	------------------

$$\text{підсумковим балів (перед за семестр контролем)} = ((\text{навчальних занять} + \text{самостійної роботи за семестр}) / 2) * 10$$

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (екзамену) обов'язкова. Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен) оцінюється на національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт 10, таким чином максимально кількість балів на підсумковому контролі (заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить – 50. Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (заліку).

$$\text{Підсумкові бали} = \text{Загальна кількість балів} + \text{Кількість балів за навчальної дисципліни (перед підсумковим підсумковим контролем контролем)}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамену) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий - комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівника.

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
1	2	3	4
90 - 100	Відмінно	A	“Відмінно” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з основним матеріалом сформовані; навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82 - 89	Добре	B	“Дуже добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані; всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані; якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками.
75 - 81		C	“Добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані; всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
68 – 74	Задовільно	D	“Задовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано; деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками.
60 – 67		E	“Достатньо” – теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального; робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.

1	2	3	4
35 - 59	Незадовільно	FX	“Умовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом, близьким до мінімального, при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання); робота, що потребує доробки.
1 - 34		F	“Безумовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не привела до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань; робота, що потребує повної переробки.

10. Рекомендована література, інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна

1. Лихолат С.М. Економіка підприємства: Навч.-метод. посібник / С.М.Лихолат, Т.А.Городня: Львів. держ. ун-т внутр.. справ. - Львів: ЛьвДУВС, 2011. - 184 с.
2. Економіка підприємства: Підручник / Й.М.Петрович, О.М.Боженко, Г.М.Захарчин та ін.; За заг. Ред.. Й.М.Петровича. 2-ге вид. випр. - Львів: Магнолія плюс: Вид. СПД ФО В.М.Піча, 2016. - 580 с.
3. Мізюк Б.М. Стратегічне управління: Підручник. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Львів: Магнолія плюс. 2016. – 392 с.
4. П.Г.Клівець Стратегія підприємства. Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2017. – 320 с.
5. Сумець О.М., Тумар М.Б. Стратегії сучасного підприємства та його економічна безпека: Навч. посібник. – К.: “Хай-Тек Прес”, 2018. – 400 с.
6. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник / В.О.Василенко. - 2-е вид. , випр. і доп. - К.: Центр. навч. літ., 2015. - 504 с.
7. Економіка підприємства: Підручник / М.Г. Грещак, В.М. Колот, А.П. Наливайко та ін.. За заг. ред. С.Ф. Покропивного. Вид 2-ге, перероб. та доп. - К.: КНЕУ, 2015. - 528 с.
8. Примак Т.О. Економіка підприємства: Навч. посіб. - К.: Вікар, 2011. - 178 с.
9. Економіка підприємства: Навч. посібник / І.М.Бойчик, П.С.Харів, М.І.Хопчан, Ю.В.Піча. - 2-ге вид., випр.. і доп. - К.: Каравела. - 2011. - 294 с.

10. Економіка підприємства: Навч. посібник / За ред. А.В.Шегди. - К.: Знання - Прес, 2011. - 335 с.
11. Зубовський В.М. Економіка підприємства: Опорний курс лекцій. - К.: Вид-во Європ. ун-ту фінансів, інформ. систем, менеджм. і бізнесу, 2011. - 64 с.
12. Економіка підприємства: навчальний посібник / О.М.Бандурка, Є.В.Ковальов, М.А.Садиков, О.С.Маковоз; за заг. ред.. О.М.Бандурки. – Харків: ХНУВС, 2017. – 192 с.

Допоміжна

1. Афанасьєв М.В. Економіка підприємства: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / М. В. Афанасьєв, А. Б. Гончаров. [За ред. М.В. Афанасьєва]. – Х.: ВД “ІНЖЕК”, 2013. – 410 с.
2. Економіка підприємства / За ред. І.М. Бойчук. – К.: Каравела; Львів: Новий Світ, 2011. – 292 с.
3. Економіка підприємства: Зб. практ. задач і конкретних ситуацій /За ред. С.Ф. Покропивного. – К.: КДЕУ, 2011. – 327 с.
4. Економіка підприємства: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни /За ред. Г.О Швиданенко. – К.: КНЕУ, 2012. - 248 с.
5. Харів П.С. Економіка підприємства: Збірник задач і тестів. – К.: Знання-Прес, 2011. – 301 с.
6. Шаповал В. Економіка підприємства. Уведення в спеціальність. – Дніпропетровськ: ДУЕП, 2012.- 286 с.
7. Шегда А.В. Економіка підприємства: Навч. посібник / А.В. Шегда, Т.М. Литвиненко, М.П. Нахаба та ін.; За ред. А.В. Шегди. – 3-тє вид., випр. – К.: Знання-Прес, 2013. – 335 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Сайт Верховної Ради України - www.rada.gov.ua
2. Сайт Кабінету Міністрів України - www.kmu.gov.ua.
3. Сайт Міністерства економіки України - www.me.gov.ua. Сайт Національного банку України - www.bank.gov.ua
4. Сайт Міністерства фінансів України – www.minfin.gov.ua
5. Сайт Національної бібліотеки України ім. Вернадського - www.nbuv.gov.ua.
6. Сайт наукової бібліотеки НаУКМА - www.librari.ukma.kiev.ua.
7. www.zakon.rada.gov.ua
8. www.universalinternetlibrary.ru
9. www.readbookz.com
10. www.elibrary.ru
12. Сайт газети „Все про бухгалтерський облік” – www.vobu.com.ua
13. Газета "Галицькі Контракты" www.gc.kiev.ua
14. Всеукраїнський тижневик «Баланс» www.balance.dp.ua
15. Газета "Бизнес" www.business.kiev.ua
16. Журнал "Бухгалтер" www.buhgalter.kharkov.com
17. Газета «Бухгалтерія» www.buhgalteria.com.ua
18. Журнал "Компаньон" www.companion.com.ua

19. ЛігаБізнесінформ www.liga.net
20. Газета «Урядовий кур'єр» www.ukcc.com.ua
21. [Український діловий журнал «Експерт»www.expert.ua](http://www.expert.ua)
22. [Газета Закон&Бізнесwww.zib.com.ua](http://www.zib.com.ua)
23. [Український діловий тижневик «Контракти»www.kontrakty.com.ua](http://www.kontrakty.com.ua)
24. [Офіційний вісник Україниwww.gdo.kiev.ua](http://www.gdo.kiev.ua)
25. [Вісник податкової служби Україниwww.visnuk.com.ua](http://www.visnuk.com.ua)
26. [Бібліотека бухгалтерського обліку pro-u4ot.info](http://www.dinai.com)
- Інформаційно-аналітичний портал «Бізнес в Україні» www.dinai.com